

תענית י. (משנה) עד יא. (שורה 3)

ביאורים

מגילת תענית: רשימה של 36 ימים שאירעו בהם מאורעות של שמחה, וקבעום חכמים כימי שמחה לדורות. יש מהם שנקבעו כימים שהתענית אסורה בהם, ויש גם כאלה ששמחתם מרובה יותר, ואף ההספד ברבים אסור בהם. מגילה זו נכתבה כדור לפני החורבן, והיא כנראה הדבר הראשון מתורה שבע"פ שהועלה על הכתב. ברוב המהדורות מחולקת המגילה ל12 פרקים, פרק עבור כל חודש.

ברייתא	משנה
<p><u>מתי מתחילים לשאול גשמים בגולה?</u></p> <p>חנניה: 60 יום אחרי תחילת תקופת תשרי. [כי אין זקוקין שם כל כך למים]</p> <p>הלכה כחנניה.</p>	<p><u>מתי מתחילים לשאול גשמים (בארץ ישראל)?</u></p> <p>ת"ק: ג' חשוון. ר"ג: ז' חשוון. [כדי שעולי הרגל הרחוקים יספיקו לחזור לבתיהם]</p> <p>הלכה כרבו גמליאל.</p>

רב [וכך פסק רב פפא]:
מתחילין ביום 60.
שמואל:
מתחילים ביום 61.

משנה

<p><u>תעניות אלו מתקיימות בימים:</u> שני, חמישי, שני.</p> <p><u>זמן התחלתן (כמו בתעניות ציבור):</u> אין להתחילן ביום ה' (כדי לא לגרום להפקעת השערים).</p> <p><u>חל בזמנים אלו ר"ח או ימים טובים ממגילת תענית:</u> אין להתענות.</p>	<p>הגיע י"ז חשוון (ולא ירדו גשמים): <u>היחידים</u> [ת"ח] מתענים 3 תעניות.</p> <p>הגיע ר"ח כסליו (ולא ירדו גשמים): בית-דין גוזרים על הציבור 3 תעניות.</p> <p><u>מעמד תעניות אלו:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> הצום מתחיל בבוקר (בלילה מותר לאכול). מותרים במלאכה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל ותשימש המטה.
--	--

ברייתא

<p><u>האם כל אחד רשאי להתנהג כ'חיד' (לענין תעניות אלו)?</u> ר"מ, רשב"א: לא. ר"י, רשב"ג: כן. (וזכור לטוב, כי צער הוא לו?)</p>	<p>כל ת"ח ראוי להתנהג כיחידים לענין תעניות אלו</p> <p><u>'חיד':</u> כל שראוי למנותו פרנס על הציבור.</p> <p><u>'תלמיד':</u> כל ששואלין אותו דבר הלכה בלימודו ואומר (ואפילו במסכת כלה).</p>
<p><u>האם כל אחד רשאי להתנהג כ'תלמיד' (לענין מלבשו)?</u> לא.</p>	

ברייתא

דינים והנהגות בתענית

- אם הסיבה שבגללה החל בתענית נפתרה: אעפ"כ חייב להמשיך בתעניתו.
- אם הגיע ממקום שאין מתענין למקום שמתענין או ההיפך: חייב להתענות.
- אם בטעות אכל בתענית: (1) אל יופיע בפני הציבור. (2) אל ימשיך לאכול עוד.

"אל תרגזו בדרך" – מה ציוה יוסף לאחיו?

אפשרות א': אל תתעסקו בדבר הלכה, שמא תתעו בדרך.

אפשרות ב': אל תפסעו פסיעה גסה.

אפשרות ג': כשאתם בדרך - היכנסו לעיר לפני שקיעת החמה.

הכוונה לדבר הדורש עיון,

אך לשנן דברי תורה – צריך. (ואם לא – ראויין לשרף!)

ר' חייא:

ההולך בדרך – יאכל כמות מצומצמת (כמו בשנת רעב).

הסיבה:

בני בבל: מסיבה בריאותית (שלא ישלל).

בני א"י: מסיבה ארגונית (שלא יגמר לו המזון מוקדם מהצפוי).